

Titel: Breve

Citation: "Breve", i *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K28*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Tonny Aagaard Olesen; Steen Tullberg, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2012 . Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: https://tekster.kb.dk/text/sks-b1-int_1-shoot-idc9f4d4b3-9008-4eb3-9d14-2a98a6634fe9.pdf (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K28

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. [Læs CC0-erklæringen](#)

III. Brevmateriale

I SKS 28 udgives 'brevmateriale', der nærmere forstås som: manuskripter med skriftlige meddelelser adresseret til en bestemt eller flere bestemte, fraværende privatpersoner eller til offentlige instanser.* For at en tekst kan ligge inden for definitionen 'brevmateriale', er det desuden påkrævet, at den indeholder enten et eller flere af følgende kendetegn: datering, tiltale, hilsen, underskrift eller udskrift.*

Det forudsættes altså ikke, at brevmateriale er et faktisk sendt originalbrev, men kun at der under nedskrivningen har været en hensigt om at sende brevet eller en variant af det. For eksempel findes i KA både en kladde og en renskrift af Brev 63 til skuespilleren J.L. Phister. Da KA hovedsageligt rummer materiale, der lå tilbage i SKs lejlighed efter hans død i 1855,* er det sandsynligt, at SK aldrig har afleveret eller sendt brevet, selv om det under nedskrivningen har været hans hensigt. Da renskriften ikke er blevet sendt, kan den altså ikke få status af et faktisk sendt originalbrev; dette til trods medtages den i SKS 28.*

I de tilfælde, hvor det således ikke vides, hvorvidt et brev er blevet sendt eller ej, og hvor renskriften/originalbrevet derudover er gået tabt, har vi i SKS 28 trykt kladden, hvis en sådan er bevaret. SK skrev jævnligt kladder til sine breve, og flere af kladderne befinder sig i dag i KA. Det gælder fx Brev 126 fra SK til dronning Caroline Amalie, der er en kladde, og til hvilken der mangler vidnesbyrd om, at et originalbrev er blevet sendt. Et sådant vidnesbyrd findes fx til Brev 59 fra professor Chr. Molbech til SK, der tilsvarende kun er en kladde: SK henviser i journalen NB:194 (SKS 20, 116) til et modtaget brev fra Molbech med samme dato og indhold.

I SKS 28 forudsættes til gengæld, at personen, som meddelelsen er skrevet til, er en faktisk person. Det betyder, at fiktive breve, der i B&A blev trykt på linje med de øvrige, ikke placeres i brevdelen, men i »Supplement« bagest i SKS 28. Det drejer sig om Papir 593 og Papir 594 (hos B&A brev nr. 11 og 72). Begge har brevform, henholdsvis adresseret til »Høiærværdige!« og uadresseret, men er udkast til »Diapsalmata« i første del af *Enten - Eller*: førstnævnte til diapsalmaet om »Edderkoppen« (SKS 2, 32-33) og sidstnævnte til diapsalmaet om tvivleren som en »Μεμαστιγόμενος« (SKS 2, 33). Teksterne har været nedfældet på små visitkort ligesom andre udkast til diapsalmer i *Enten - Eller* og adskiller sig derfor også materielt fra de øvrige breve, som alle er skrevet på blade.*

I supplementet findes også Papir 595, der er en beskrivelse af en togtur, som SK angiveligt skulle have været på, men som ikke kan verificeres ud fra historiske fakta. Papiret afsluttes med en brevhilsen og er også blevet opfattet som et brev både i EP og B&A, men betragtes i SKS 28 som fiktivt og placeres uden for brevdelen. At manuskriptet ifølge H.P. Barfods fortegnelse har ligget sammen med »Smaating fra Aarene nogle og 40« (322.1,b) og vha. et omslag været grupperet sammen med andre løse papirer - adskilt fra en række breve - er endnu et argument for at opfatte brevet som fiktivt.

Sendebreve (eller åbne breve) betragtes som skrifter i SKs litterære eller polemiske produktion og trykkes ikke i SKS 28.* I supplementet findes dog Papir 596, der er et åbent brev adresseret »Hs Excellence, høiærværdig[e] Hr Biskop Dr. Mynster«. SK havde til hensigt at trykke brevet som modsvar til sognepræst L.J.M. Gudes polemiske skrift mod SKs *Om min Forfatter-Virksomhed*, »Om Magister S. Kierkegaards Forfattervirksomhed. Iagttagelser af en Landsbypræst«, fra den 16. okt. 1851, men lod være. At brevet skulle have været trykt, fremgår af formuleringen: »At det gjør det, at det i høi Grad beskjæftiger mig, vil, det haaber jeg, tjene til Undskyldning for, at jeg paa Prent uleiliger Dem.«*

At meddelelsen ikke behøver at være adresseret til en eller flere privatpersoner, men også kan være rettet til offentlige instanser (jf. ovenfor), bevirker, at materiale, der i B&A blev udgivet som 'aktstykker', i SKS 28 undertiden betragtes som skrivelser og således inddrages som brevmateriale. Det drejer sig om Brev 121 til Københavns Universitet og Brev 122 til kong Christian VIII.

Bindet indeholder også tre testamentebreve, der i B&A blev bragt enten som aktstykker eller i kommentarbindet. To af testamentebrevene er i udskriften (konvolutteksten) adresseret til P.C. Kierkegaard (Brev 20 og 22),* mens det tredje, selv om det er foldet til konvolut, ikke er adresseret til nogen bestemt og kun har underskriften »S. K.« som brevkendetegn (Brev 160).* På linje hermed er også trykt et testamentarisk brevudkast, hvori SK giver udtryk for sit ønske om, at Rasmus Nielsen skal være udgiver af hans litterære efterladenskab (Brev 281);* SK anfører til sidst i udkastet: »Dette kunde maaskee skrives i et Brev til Prof. Nielsen, med Paaskrift at aabne efter min Død, hvilket Brev blev at henlægge i Pulten« (SKS 28, 437, 11-12).

Derudover har vi valgt at bringe SKs testamentariske meddelelse om, hvordan han ønsker familiegravstedet udformet. Meddelelsen er ikke stilet til nogen bestemt og har ingen af de omtalte brevkendetegn, men er i bindet placeret, som om den var en meddelelse rettet til SKs efterladte familie (Brev 39).*

I to tilfælde bringes breve, hvor SK ikke er den egentlige afsender. Det ene er Brev 3 fra faderen, M.P. Kierkegaard, til broderen, P.C. Kierkegaard. SK har dog tilføjet en efterskrift og bliver derfor medforfatter til brevet (se illustration 2 i SKS 28, 18). Det andet er Brev 53 fra J.F. Giødwad til P.L. Møller med en afskrift af et SK-brev skrevet under pseudonymet Victor Eremita. Brevet er skrevet af Giødwad på vegne af SK, idet Giødwad var den juridiske person, der forvaltede SKs pseudonymer i forhold til forlægger og bogtrykker. Om der er tale om en decideret afskrift, er usikkert; Giødwad og SK kan også have skrevet brevet i fællesskab (se illustration 5 i SKS 28, 91, samt kommentaren til Brev 53, 90,4).

Derudover skal nævnes, at bilag til breve til SK ikke bringes. Fx findes Fanny Lodovica de Brettevilles 14 siders lange manuskript »Nogle Bemærkninger over Mynsters Gjensvar paa Ørstedes 'Aanden i Naturen'« kun omtalt i tekstredigeringen og kommentaren til Brev 311.*